

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET IN VERBAND MET DE VERHOOGING VAN
DE STORTPLAATS VAN ESSENT MILIEU WIJSTER.

©

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2008);
Toetsing Flora- en faunawet in verband met de verbodiging van de stortplaats van Essent Milieu Wijster. Buro
Bakker adviesburo voor ecologie B.V. te Assen,
in opdracht van Essent Milieu Wijster.*

in opdracht van:

ESSENT MILIEU WIJSTER

Contactpersoon:

DHR. H. HAMERS

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE B.V.
Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643

Projectleiding:
Ir. M.S. van Kerckvoorde

Veldwerk & rapportage:
Ing. J. R. Offereins

Inhoud

1	INLEIDING.....	1
1.1	AANLEIDING.....	1
1.2	OPZET	1
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET	1
1.4	DE VOGELRICHTLIJN	2
1.5	DE HABITATRICHTLIJN.....	3
2	FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE	4
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	4
2.2	FLORA EN VEGETATIE.....	4
2.3	FAUNA.....	5
2.3.1	Vogels.....	5
2.3.2	Zoogdieren	5
2.3.3	Overige fauna.....	5
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET	6
3.1	SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN.....	6
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP	6
3.3	MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN	6
3.4	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES.....	7

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Essent Milieu Wijster is voornemens om de bestaande stortplaats op hun terrein op te hogen van 44 naar 55 meter. De stortplaats zal hierbij niet worden verbreed maar uitsluitend verhoogd. De bestaande taluds van de stortplaats zullen derhalve gehandhaafd blijven. Voorafgaand aan deze werkzaamheden is een toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Figuur 1. Impressie van het te verhogen deel van de stortplaats.

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht een beschouwing op te stellen over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Daarmee worden soorten bedoeld die worden beschermd door de Flora- en faunawet. Dit in de vorm van een verkenend onderzoek. (quickscan). Deze is op 2 september 2008 uitgevoerd in het onderzoeksgebied. Daarbij is gelet op beschermde flora en fauna. Ten aanzien van het voorkomen van vogels is een aantal waarnemingen gedaan. Het voorkomen van amfibieën en zoogdieren is ingeschat op basis van de aanwezigheid van eventuele sporen en/of geschikt biotoop.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen. Voor dit project zijn de volgende artikelen van de wet relevant:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of hollen van beschermde inheemse dieren.

- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld. De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Categorie 1:** Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).
- Categorie 2:** Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden. Hierbij wordt de lichte toets gehanteerd.
- Categorie 3:** Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.
- Vogels:** Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3).

1.4 DE VOGELRICHTLIJN

De Europese Vogelrichtlijn is verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd. In de praktijk betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien.

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen, waartoe het onderzoeksgebied zelf niet behoort.

1.5 DE HABITATRICHTLIJN

De Europese Habitatrichtlijn is eveneens verwerkt in de Flora- en faunawet. In bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn soorten opgenomen die strikt dienen te worden beschermd. Dit is slechts een deel van de soorten die beschermd is in het kader van de Flora- en faunawet. Deze categorie soorten heeft een (veel) strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten.

In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen, waartoe het onderzoeksgebied niet behoort.

2 FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

Het onderzoeksgebied bestaat voor het grootste deel uit ingezaaid grasland (zie figuur 1). Dit grasland dekt de voormalige stortlocatie af. Het gras wordt zowel gemaaid als door schapen begraaasd. In het terrein bevinden zich veel hoogteverschillen en verschillen in de mate van vochtigheid van de bodem. Met name het laatste uit zich vooral in de aanwezige vegetatie. Door het onderzoeksgebied loopt een verharde weg. In het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied bevindt zich een nog actieve stortplaats. Verspreid over het terrein bevinden zich enkele lage metalen behuizingen.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

Het grasland wordt gedomineerd door grassen van een overwegend voedselrijk milieu. In het grasland zijn een groot aantal kruiden aangetroffen. Vanwege de gradiënten in hoogte en vochtigheid is het grasland tamelijk soortenrijk, waardoor er soorten als Pitrus (vochtige omstandigheden) en Klein vogelpootje (droge en vrij schrale omstandigheden) op korte afstand van elkaar aan te treffen zijn. Deze variatie wordt nog vergroot door het feit dat een deel van het grasland is ingezaaid met een kruidenmengsel met een grote variëteit aan grassen bloemenzaden (med. H. Hamers), waarin soorten opgenomen zijn die niet van nature in Drenthe voorkomen en/of niet in een dergelijk milieu te verwachten zijn. Enkele in dit kader opvallende soorten zijn Grote tijm, Geel walstro, Kamgras en Bevertjes. De meest opvallende en wetmatig relevante soort is de middelzwaar beschermde Steenanjer (zie figuur 2). Deze soort komt in het onderzoeksgebied lokaal zeer algemeen voor alsmede in het buiten het onderzoeksgebied gelegen natuurontwikkelingsgebied De Blinkerd. Daarnaast is op één locatie de licht beschermde soort Grasklokje aangetroffen, waarvan het aannemelijk is dat deze deel heeft uitgemaakt van het bovengenoemde zaadmengsel.

Figuur 2. Bloeiwijze van de middelzwaar beschermde soort Steenanjer.

Langs de weg en rondom de bestaande stort bevinden zich voornamelijk soorten van een ruig en ruderaal milieu. Hieronder bevinden zich eveneens, voor Drentse begrippen, zeldzame soorten als Middelste theunisbloem, Kompassla en Geelrode naaldaar. Deze soorten zijn echter niet beschermd.

Ondanks het brede soortenspectrum zijn alleen Steenanjer en Grasklokje als beschermde soorten aangetroffen in het onderzoeksgebied. Van deze soorten is de Steenanjer in ieder geval moedwillig uitgezaaid.

2.3 FAUNA

Op basis van het aanwezige biotoop zal naar verwachting een klein aantal voornamelijk algemene dieren in het onderzoeksgebied voorkomen. Hieronder wordt de aangetroffen fauna per soortgroep beschreven.

2.3.1 VOGELS

Tijdens het veldbezoek werd een paartje Kneu en een Graspieper aangetroffen aan de achterzijde van de bestaande stort. Deze soorten zullen ongetwijfeld in deze omgeving tot broeden komen. Voor het overige zijn er, vanwege het eentonige landschap en het intensieve terreingebruik, weinig tot geen broedvogels te verwachten.

2.3.2 ZOOGDIEREN

Tijdens het veldbezoek werden aan de achterzijde van de bestaande stortplaats de uitwerpselen gevonden van een marterachtige. Na raadpleging van een deskundige is gebleken dat het hier gaat om de middelzwaar beschermde soort Steenmarter. Het is echter onduidelijk waar deze soort in het gebied een vaste verblijfplaats heeft. De soort kan in gebouwen op het benedenterrein verblijven maar ook in één van de metalen behuizingen op de voormalige stort. Een beperkt nader onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of deze soort een vaste verblijfplaats heeft op het op te hogen deel van de stortlocatie.

Op basis van het aanwezige biotoop zal eveneens een aantal kleine zoogdieren van het terrein gebruik maken en hier verblijfplaatsen hebben. Biotoop is aanwezig voor een aantal muizen. De Huisspitsmuis, Bosspitsmuis en Veldmuis zullen verblijfplaatsen hebben in het gebied. Holletjes die op deze soorten wijzen zijn aanwezig in het gebied.

Overige zoogdieren worden niet verwacht. Op het terrein is een vervallen vossenburcht gevonden. Hoewel deze soort ongetwijfeld van het terrein gebruik zal maken heeft deze er geen vaste verblijfplaats. Vanwege de openheid zal de stortlocatie een marginaal jachtbiotoop voor vleermuizen vormen.

2.3.3 OVERIGE FAUNA

Gezien de aard van het gebied en de daar aanwezige biotopen, kan gesteld worden dat overige beschermde dieren, zoals reptielen, amfibieën en insecten, niet in het onderzoeksgebied voorkomen.

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft voor de aangetroffen beschermde soorten het beschermingsregime aan. Voor soorten uit de eerste categorie geldt een algehele vrijstelling. Voor de soorten uit de tweede en derde categorie dient over het algemeen ontheffing te worden aangevraagd. In § 3.4 wordt dit nader uitgewerkt.

Soortgroep	Soort	Type waarneming	Cat.1	Cat.2	Cat.3
Flora	Steenanjer (<i>Dianthus deltoides</i>)	A		X	
	Grasklokje (<i>Campanula rotundifolia</i>)	A	X		
Zoogdieren	Steenmarter (<i>Martes foina</i>)	C		X	
	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	B	X		
	Bosspitsmuis (<i>Sorex anareus</i>)	B	X		
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	B	X		
Vogels	Alle soorten	A			X

Tabel 1: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk in het plangebied voorkomende beschermde fauna. Type waarneming: A=zichtwaarneming, B=sporen/holen aanwezig, C= mogelijk aanwezig, nader onderzoek gewenst. Categorie 1=algemene maar beschermde soorten, Categorie 2=overige soorten, Categorie 3=Strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Door de geplande werkzaamheden is het niet uit te sluiten dat een vaste verblijfplaats van de middelzwaar beschermde soort Steenmarter verloren gaat. Nader onderzoek moet aantonen in hoeverre deze soort van het op te hogen terrein gebruik maakt. Tijdens de werkzaamheden zullen de algemene muizensoorten Veldmuis, Bosspitsmuis en Huisspitsmuis worden gedood of verstoord. Bij uitvoering in de broedtijd zullen broedvogels worden verstoord. De groeiplaatsen van Grasklokje en Steenanjer zullen verloren gaan. De groeiplaats van de Steenanjer is op niet-natuurlijke wijze tot stand gekomen.

3.3 MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

De algemene soorten Veldmuis, Bosspitsmuis en Huisspitsmuis zullen mogelijk het slachtoffer worden bij de uitvoering van de werkzaamheden. De totale populatie van deze soorten loopt echter geen gevaar te worden vernietigd. In de overblijvende landschappelijke structuren zullen deze soorten voldoende verblijfplaatsen blijven vinden. De soorten zijn algemeen en worden door de werkzaamheden niet in hun voortbestaan bedreigd. Compensatie is derhalve niet noodzakelijk.

Voor vogels is in principe een ontheffing nodig voor verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. In de praktijk geldt echter dat vooral in het broedseizoen hiervan sprake zal zijn. Ten aanzien van deze soortgroep is het derhalve noodzakelijk de broedtijd te ontzien. Als de werkzaamheden in de vorm van het stortklaar maken en het daadwerkelijk storten buiten het broedseizoen plaatsvinden c.q. aanvangen zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Dit houdt in dat de werkzaamheden niet in de periode 1 april tot 1 augustus mogen worden gestart. Door voor of na deze periode met de werkzaamheden te beginnen kan er van uit worden gegaan dat broedvogels zich niet in het gebied zullen vestigen. Essent Milieu Wijster heeft toegezegd de verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen voor vogels te plannen (med. H. Hamers).

Wanneer tijdens een nader onderzoek er een verblijfplaats van de Steenmarter wordt geconstateerd dient deze na inrichting van het gebied gecompenseerd te worden. Dit betreft echter geen grootschalige of ingewikkelde ingreep.

3.4 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

Voor de Steenanjer zal een ontheffingsaanvraag opgesteld moeten worden, ondanks de niet-natuurlijke herkomst van deze soort op deze locatie. Gezien het voorkomen in het buiten het onderzoeksgebied gelegen natuurgebied De Blinkerd kan gesteld worden dat de gunstige staat van de soort in de directe omgeving van de stortplaats niet in het geding is.

Ten aanzien van de Steenmarter is een beperkt nader onderzoek gewenst om uitsluitel te geven of het onderzoeksgebied door deze soort als vaste verblijfplaats wordt gebruikt.

Individen van overige, algemene soorten planten en zoogdieren zullen bij de werkzaamheden worden gedood of verstoord. Deze soorten behoren tot categorie 1. Hiervan is de gunstige staat van instandhouding niet in het geding. Daarom geldt voor deze soort een vrijstelling. Er hoeft derhalve geen ontheffing te worden aangevraagd.

Voor vogels geldt de noodzaak de broedtijd te ontzien, zoals in de vorige paragraaf nader is beschreven. Indien hieraan wordt voldaan is een ontheffingsaanvraag voor deze soortgroep niet nodig.

oktober 2008

Fotografie:

Rudy Offereins, Drachten

Vormgeving:

Joop Striker, Assen